

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 "
pe 1/4 an 5 "
pe o lună 2 "
N-rî de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 509.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Redactor responsabil:

Ioan Russu Șirianu.

Tisza și Românii arădani.

«Aradi Közlöny» de ieri scrie sub titlul de mai sus un articol privitor la nedreptatea ce ni-au făcut-o cei din fruntea comitatului cu prilejul nouelor arondări electorale. Zice că acum e acum! Tisza va trebui adică să se declare pe față: vrea să-l măcomească pe Românii, ș'atunci va nimici hotărîrea celor dela comitat, cari au arondat noile cercuri electorale în chip ce ni-a făcut să protestăm, ori vrea să facă politica intransigentă alui — Bánffy, care când a fost vorba de interesele speciale ale maghiarismului, nu s'a dat îndărăt nici dela călcarea legii.

Se înțelege, cei dela «Aradi Közlöny» numai laude au pentru politica șovinistă Bánffy și îndeamnă pe Tisza după cum urmează:

«Presupunând că este adevărată călcarea de lege (săvîrșită pe socoteala Românilor), n'ar fi oare firească apărarea elementului alcătuitor de stat și dominant, și ori-ce îngrădeală alui față de eventualele atacuri ale naționalităților?.. Dispozițiunile ce împăratul Wilhelm trimite asupra Polonilor nu se vor fi întemeiând toate pe dreptate necondiționată, dar de aceea sunt îndreptățite, pentru-că sunt în interesul elementului alcătuitor de stat și a unității statului. Dacă cei dela conducerea statului ar fi chiar parțial pentru ungurime, reprezentanții statului, guvernul, nu pot obiecționa nimic, pentru-că asta se întâmplă în interesul ideii de stat.»

Rugăm pe d-nii dela «Aradi Közlöny» să-și însemne întâiu de toate că Ungaria nu este în aceleași condițiuni ca — Impăratul Germaniei. A doua: nici Românii nu sunt Poloni! Nu, ci pe teritoriul statului ungar sunt comitate nu unul, ci multe lângă alaltă, unde nu-i picior de Ungur, ci ideea de stat o reprezintă p'acolo cel mult gendarmeria și finanșii. Ear o idee ori un stat, va recunoaște și «Aradi Közlöny», nu se poate susține numai de asemenea «reprezentanții», ci garanțiile viitorului ori-cărui stat sunt legile fundamentale ale lui și mai presus de toate — dreptatea. Și la tot cazul respectul legilor.

Nimicind hotărîrea fișpanului, contele Tisza nu face decît decât să arate respect legii! Nu hatâr Românilor, cari nici nu au cerut nici vor cere decât — dreptate.

Ear dacă, cu toate acestea, Tisza va urma sfaturile ziarului arădan și ține să demonstreze că vrea să facă aceeași politică intolerantă ca Bánffy, vom ști și noi să ne facem socotelile. Și la tot cazul vom găsi mijlocul de a da revanșă celor din fruntea comitatului cari, inspirați de apomyștii Vászárhelyi, poate că dinadins vor să-l pună la probă pe Tisza, știind că într'adevăr acum prim-ministrul ori va lovi ori

va da pretext apomyștilor să-l denunțe că pactează cu valachii...

«Aradi Közlöny» dă de altfel și caracter personal articolului. Amestecă la mijloc pe d. deputat dr. G. Sombati. Dl Sombati a atras atenția primului-ministru asupra afacerii, conjurându-l să dea o dreaptă soluțivă.

Ei bine, atâta e destul pentru-ca cei dela «A. Közlöny» să-l sară în cap... Cum îndrăznește d-sa să intervină într'o afacere în care partidul cărui aparține nu poate să aibă politica d-sale?!

Cu alte cuvinte: Românii l'ar fi ales pe d. Sombati pentru-ca d-sa să aprobe orice nedreptate li s'ar face Românilor?!

Dar dacă sub astfel de condițiuni a intrat d. Sombati în partidul liberal, suntem siguri că la viitoarele alegeri Românii vor dovedi că nu înțeleg să dea voturile lor unui asemenea mameluc.

Știm că celor din capul comitatului li-ar veni la socoteală un asemenea conflict. Iudeosebi dl Urbán, fișpanul, nu va fi uitat căderea nepotului său, a milionarului Tagányi, trântit de dl Sombati.

Tocmai asta, credem noi, îl va îndemna pe deputatul Iosășelului să se expună încă și mai mult, pe față, întru lămurirea lucrurilor și să ia atitudine hotărîtă, alături de Dr. Vlad, pentru-că trebuie dovedit odată: Român, chiar guvernamental fiind, nu poate privi impasibil când puerea de stat calcă legea întru a-i nedreptăți pe Români! Asemeni Români nici nu pot avea drept la acest mândru nume. Ear dl Sombati nu va uita că s'a ales numai pentru-că a fost Român.

De altminteri dacă presa guvernamentală pune chestia așa, că un Român guvernamental nu se poate expune nici chiar într'o cauză dreaptă, numai pentru-că isbânda acestei cauze e dorită de naționalități, Românii vor proceda și ei în consecuență... Pe fiecare guvernamental îl vor privi ca p'un dușman al dreptății și al — Românilor.

Dacă asta vrea Tisza, care la Arad cu atâta căldură vorbise despre necesitatea politică a înțelegerii dintre elementul maghiar și cel român, n'are de cât să se ia după Urbán, în dosul căruia se ascunde — Vászárhelyi László.

Nouă greutăți. Presa maghiară este viu alarmată de știrea — dată de „N Freie Presse” — că negocierile între guvernul maghiar și superioritatea armatei comune privitor la n'ua procedură militară s'au întrerupt, din cauza că superioritatea militară nu vroește a introduce nici pe teritoriul ungar limba maghiară la desbaterile proceselor militare. Tisza în ședința de Sâmbătă a Dietei a desmîșit știrea, spunînd că pertractările urmează.

Vorba e că Ungurii nu prea cred să reușească a îndupleca cercurile militare a primii pretenziunile maghiare.

O datorie a prelaților români.

(*) Am urmărit cu atenție pastoralele date — cu prilejul sărbătorilor — de prelații catolici. Fără a supăra, dar socotim că prelații români ar putea să învețe mult în privința asta dela cei catolici.

Să ne explicăm.

Nu e vorba nici de tărie în credință, nici de căldură în expunere, nici de lipsa de citațiuni din sfintele scripturi... Toate aceste le găsim și în pastoralele Prea Sfinților noștri Păstori.

Ci e vorba de partea practică a lucrurilor. Pastoralele prelaților români cuprind, în parte covârșitoare, chestii spirituale, abstracte. Poporul nostru are însă trebuință și de sfaturi practice, de călăuze în mijlocul mizeriilor lui de toate zilele. Și dacă e fapt că o frumoasă pastorală, care face apel la credința în Dumnezeu și la spiritul de jertfă pentru toate așezămintele, nu-i mai puțin adevărat, că mult l'ar atrage biserica și mult ar căștiga neamul dacă tot de pe sfântul amvon i-s'ar îndigea țeranului român ce să facă și cum să dreagă anume probleme cari sunt preocupări de căpeteniile ale vieții sale.

Episcopul Desewffy dela Timișoara, Rubics dela Kassa, Dr. István dela Szombathely, de pildă, fiecare pe lângă că face politică și își spune părerile asupra chestiilor la ordinea zilei, dar mai dă sfat practic: ce și cum să facă pentru a corespunde ordinului ministrului privitor la însurătoarea celor din clasa III de contingent militar, ce cărți să citească, și așa mai departe...

Știm că și numai aluziuni politice, li-ar fi greu să țese prelații noștri în pastoralele lor. Cu atât mai puțin s'ar putea avînta să facă politică, să-și spună părerea despre obstrucționisti, despre socialiști ovrei cari uneltesc prin satele române. S'ar expune astfel nu numai la atacurile presei șovinite, dar totdeauna s'ar găsi vre-un Eszterházy János, care să-și facă glorie lovind în aleșii bisericii noastre.

Sunt însă lucruri practice pe cari le pot atinge ori discuta. Și e necesar să se dea pastoraletor acest colorit practic. Întâiu, pentru-că astfel citirea în biserică a pastoraletor va avea un efect mai imediat și credincioșii vor fi atrași la sfânta biserică nu numai pentru-că acolo episcopul și preotul le va spune multe întâmplări sfinte și pilde înțelepte, dar îi va învăța să deslege lucruri cari constituiesc grija lor de căpetenie. Ș'adua, pentru-că predându-se astfel, dându-se pastorale și ținându-se predici mai puțin abstracte, îi și îndulcim mai lesne să cerceteze mai des sfântul locaș dumnezeiesc.

Biserica noastră este națională, ceva viu, militant. Asupra creștinilor noștri se dă asalt în numele a tot felul de tendințe —

practice. Socialistul făgăduiește pământ, baptiștii combat militarismul.

Ei, toate acestea trebuie combătute nu numai invocând sfântul Duh, ci — cum zice Românul — *vorbind pe înțelesul tuturor*, dând leac pentru durerile de care sufer unii într'un fel, alții altfel, și luminând pe toți după întunecul ce-l observăm între ei și cu mijloace nu studiate din cărți, ci *luate din experiența vieții*.

Că numai așa făcând, păstorii vor apăra turmele cuvântătoare de ispitele și păcatele care ne pasc.

Interpelația dlui Dr. A. Vlad.

— Ședința dela 9 Ianuarie a Dietei. —

Onorată Dietă! Respectarea legilor, executarea legilor, ținerea legilor, în prima linie este datoria aceluia, care datorii sunt a păzi, ca acelea să fie respectate și ținute de cetățeni. E foarte trist, că tocmai din acea parte vin călcările de lege, care este datoare a griji, ca cetățenii să respecte legea. Un astfel de cas sunt silit a anunța on. Diete, și cazul fiind foarte important și lovind în dreptul public al cetățenilor, voi să-l arat mai pe larg on. Diete.

Comisiunea administrativă a comitatului Arad a hotărât, ca în conformitate cu rezultatul număratoarei din urmă, să urce numărul membrilor congregaționalii la 600 și așa a urmat necesitatea de a lua dispoziții cu privire la arondarea celor 300 de membrii care se aleg. Privilegiul acesta comisiunea administrativă l-a folosit și pentru o nouă împărțire a cercurilor electorale.

Art. de lege XXI § 29 din 1886 dispune hotărât, că sunt a se constitui astfel de cercuri, care să aibă 2—600 alegători, mai departe zice că astfel de comune care dispun de 200 ori mai mult de două sute alegători, formează cercuri de alegere independente. Ear §. 30 al legii dispune, că cercurile singuratică să aleagă atât membrii, cât și stau în proporție cu numărul alegătorilor din respectivul cerc cu numărul total al alegătorilor din comitat.

Statutul comitatens votat în congregația din 5 Noemvrie 1903 a comitatului Arad sub Nr. 1097, cuprinde dispoziții în vădită contradicție cu aceste dispoziții ale legii și anume compune astfel de cercuri electorale, dintre care de pildă Kis-Pereg 171, Forrai-Nagy-Iratos 46, Petris 181, Drauț 143. Vârșandul de sus 138, Giula-Vârșand cu 128 voturi, față de acestea, Borosineul cu 638, Buteni cu 777, Alcsill cu 860, Borosbeș cu 745, Halmagiu cu 717 și Ciuci cu 1190 alegători, așadar pe teritoriul aceleiaș congregații există cerc electoral cu 46 votanți și cerc electoral cu 1190 votanți.

Este călcată în acest statut și acea dispoziție a legii, că acele comune, care dispun de cel puțin 200 alegători, constituiesc cercuri electorale independente. Astfel de comune sunt 6 și anume Pâncota cu 310 alegători, Șimandul 228 alegători, Otlaca cu 205 alegători, Siclăul cu 222 alegători. Buteni cu 358 alegători. Ca disproporția s'o fac și mai evidentă, îmi permit a mă provoca la faptul, că pe când Nagy-Iratos-ul cu 46 s'ei 46 alegători, alege 4 membri congregaționali, adică pe 11 alegători cade un membru, în aceeaș vreme, Alcsill cu 860 alegători alege 6 membrii congregaționali, adică la 122 alegători se revine 1 membru. Tot disproporția o dovedește, că din două cercuri electorale, care dispun de un asemenea număr de alegători, cercul Almás-Kamarás alege 11 ear al Zărândului numai 6 membrii.

În chipul acesta alegătorii, respective acel public al comitatului, care trimitea mai ales membrii de un spirit opozițional în congregația comitatului, a fost despoiat de dreptul electiv, respective aceia au fost înzestrați cu drepturi electorale, care alegeau mai ales membrii pe placul clierei dela comitat. *Cu toate că tocmai acest comitat este care are mai multă lipsă de controlul unei opoziții vigilente în congregația comitatului: este doar știut de toată lumea la ce celebritate tristă a ajuns comitatul Aradului și în timpul din urmă, cu vestita defraudare alui Kriván.*

În urma acestei stări de lucruri, îmi permit a adresa domnului ministru de interne următoarea interpelație:

1. Are cunoștință domnul ministru de interne că statutul votat în congregația comitatului Arad din 5 Noemvrie 1903 sub nr. 1097/1903 în cesiunea organizării comitatului Arad, cu călcarea dispozițiilor cuprinse în §§. 29 și 30 art de lege XXI, din 1886 constituie astfel de cercuri, dintre care Kis-Peregul are 171, Forrai N. Iratós 46, Petris 181, Drauț 143, F. Vârșand 138, și Giula Vârșand cu 128 alegători, din contra Borosineul cu 638, Buteni cu 777, Alcsill cu 860, Borosbeș cu 745, Halmagiu cu 717 ear Cinci cu 1190 alegători.

2. Are cunoștință domnul ministru de interne, că cu disprețul evident al citatului articol de lege, comuna Pâncota cu 310 alegători, Siclăul cu 222, Borosbeșul cu 200, Buteni cu 358 alegători, după statutul amintit nu formează cercuri electorale independente și că în contradicție cu §. 30 art. de lege XXI din 1886, numărul reprezentanților alegenți de cercurile electorale contemplate în statutul de organizare, nu cad în mod extra-ordinar favorizate față de celelalte?

3. Dacă domnul ministru de interne reg. ung. n'a avut până-acuma cunoștință despre aceasta călcare de lege, este dispus a-și face obiect de studiere amănunțită afacerea aceasta și denegând aprobarea citatului statut de sub nr. 1097/1903 a congregației comitatului Arad, să îndrume congregația comitatului Arad, a compune un nou statut care să aibă în vedere dispozițiile prevăzute în §§. 20 și 30 art. de lege XXI din 1886?

Am aflat de lipsă a face interpelarea aceasta cu atât mai ales, pentru-că în comitatul Aradului s'a pornit o mișcare pentru a esopera aprobarea acestui statut din partea ministrului de interne și se prezintă afacerea așa, că încât ministrul de interne ar denega aprobarea acestui statut, ar însemna a favoriza pe Români (Strigăte în dreapta: Așa și e!) Asta nu e favorizare, aceasta este respectarea legii, ear respectarea legii nu înseamnă favorizarea nimărui. Noi nici dela guvern, nici dela alteineva haliturii nu așteptăm, dar așteptăm atâta ca legea să fie respectată atât de ministrul de interne cât și de comitat. Asta e așa. Cu privire la asta, un ziar ce apare în Arad prezintă lucrul așa, că poliția de naționalități alui Tisza István s'ar putea judeca după aprobarea ori neaprobarea acestui statut. Eu așa cred, On. Dietă că dacă ministrul de interne ar denega acestui statut aprobarea, asta nu ar arăta, care e politica sa de naționalități, asta ar arăta cel mult, că ministrul de interne respectă legea ori nu. Noi n'așteptăm dela dînsu: altele-va, decât respectarea legii.

Președintele: Interpelarea se predă ministerului președinte însărcinat cu conducerea ministerului de interne.

Notarul Dedovics György: Aurel Vlad!

Aurel Vlad: Onorată Dietă! Îmi permit a prezenta și o altă interpelare cu privire la alt caz, unde legea a fost din partea fibirăului din Ilia și a antistiei comunale din comuna Zam tot atât de flagrant călcată ca și în cazul arătat în interpelația mea dintăiu.

Pentru luminarea afacerii, țin de lipsă a vă espune starea lucrului despre care singur la fața locului m'am convins. Fibirăul din Ilia, în toamna trecută a dat un ordin antistiei comunale din Zam, în sensul căruia a despărțit comuna în două și a obligat copii din una din aceste părți, să cerceteze școala de stat de acolo, ear părinților din cealaltă parte le-a permis să-și poată trimite copii la școala confesională din sat. Ordinul acesta, publicat de antistia comună după obiceiul locului, cu toba, stă în vădită contradicție cu §. 6 art. de lege XXXVIII din 1868, care dă părinților dreptul a-și trimite copii la acele școale, unde dinșii voesc, ba chiar să le dea instrucție privată, numai să presteze mai târziu examen la vre o școală publică. Dar nu s'a îndestulit cu atâta fibirăul din Ilia, ci, ca să-și valideze ordinul ilegal, a pedepsit pe părinții, care nu și-au trimis copiii la școala de stat ci la școala confesională ca și pe aceia, care nu și-au trimis copiii la școală. În acest chip ilegal au fost pedepsiți mai mulți locuitori din Zam. Îmi permit a-i înșira cu numele: Constantin Tot, Tit Tonaș, Zosim Iosa, Aron Iancu, Dionisie Lucaciu, Ioan Ilca, Nicolae Ilca, Ioan Morariu, Ian Urs, George Negru, Alexandru Ionaș, Ioan Pătruț, Vasile Neagu, Antonie Adam, Moise Burje, Narița Morariu, Saveta Caraie, Androane Burje și George Iacob.

Față cu acești locuitori, fibirăul prin judele comunal a repetat d'a atea-ori pedep-

sele, până ce aceștia, cedând ilegalității, nu și-au înscris copiii la școala de stat.

Kiss Ernő: Brav fibirău!

Aurel Vlad: Cel ce procede în contra legii, e fibirău brav? Atunci și d-ta ești un brav domn. Atunci și d-voastră sunteți brav partid liberal. Cel-cc calcă legea, acela nu e brav (Sgomot). Dar nici cu atâta nu s'a îndestulit fibirăul, ci ca să-și arete puterea, amendele aceste ilegale le-a încasat tot pe cale ilegală, prin zalogiri. Față de o asemenea stare de lucruri, despre căreia realitate m'am convins personal la fața locului și pentru care garantez, îmi permit a adresa domnului ministru reg. ung. de culte precum și ministrului de interne următoarea interpelație (cetește):

În afacerea opririi copiilor obligați la școală, de a cerceta școala confesională gr.-or. și constrângerea lor cu mijloace ilegale de a intra în școala de stat:

1. Au cunoștință domnii ministrii, că autoritatea cercuală din Ilia, făcând abuz de putere oficioasă, pe calea antistiei comunale a impus unei părți a locuitorilor comunei, că pe copiii lor obligați la școală să nu-i dea la școala confesională gr.-or. de acolo, ci la cea de stat?

2. Au cunoștință domnii ministrii, că primarul comunal din Zam, la porunca fibirăului din Ilia, pe acei părinți, care nerespectând ordinul ilegal, nu și-au trimis copiii la școala de stat ci la cea confesională gr.-or. i-au lovit cu amenă și i-au tot pedepsit până atunci, până când nu și-au scos copiii din școala confesională și i-au dus la cea de stat?

3. Au cunoștință domnii ministrii, că părinții pedepsiți în chipul acesta ilegal, au fost zalogiți pentru amendele care li-s'au dictat și așa mulți locuitori din Zam au fost siliți a plăti amendele?

4. În cât domnii ministrii, n'ar avea cunoștință de abuzurile acestea, sunt dispuși a ordona o anchetă severă în afacere și amăsurat rezultatului acestei anchete, a pedepsi aspru pe oficianții publici care au făcut abuz de puterea lor oficioasă; amenzile ilegale încasate a le restitui locuitorilor; cu privire la cele neincasate a sista procedura de încasare, și a șterge amenzile aruncate în mod ilegal?

Președintele: Interpelațiunea se va estrada ministrului de culte și instrucțiune publică precum și ministrului de interne

DIN ROMÂNIA.

Alegeri. Duminecă a început în județul Iași alegerea delegaților colegiului III în vederea alegerii de deputat a celuiși colegiu.

Iată rezultatul alegerii.

În Iași:

Alegătorii înscriși 1108.

Votanți 502.

S'au ales 23 candidați liberali cu 280 voturi.

Voturi anulate 9.

Lista conservatoare a înrunit 211 voturi, având 2 anulate.

În județ alegerea delegaților s'a făcut în 22 comune.

Candidații liberali au fost aleși în 19 comune și candidații conservatori în 3.

Tot Duminecă a avut loc la Călărași alegerea pentru un scaun de deputat al colegiului II de Ialomița.

Votarea a urmat în completă liniște până la orele 6,50, când a început deszălarea scrutinului.

Au votat 451 alegători.

Iată rezultatul scrutinului:

Di Alex. Gianni, ministru 230 v. ales.

Di N. Filitti, 68 v.

Di Al. Bădălescu, 137 v.

Di Anghel Nicolau, 13 v.

Emigrările.

În anul 1892 emigraseră din Austro-Ungaria 77.000 cetățeni; peste 10 ani acest număr s'a dublat, căci în anul 1902 au emigrat din Austro-Ungaria în America 172.000. Ear' în 1903 au emigrat 206.000 cetățeni.

Dintre aceștia au fost :

Maghiari	27,113
Cehi	9,577
Bulgari și Sârbi	4,227
Croați	32,892
Dalmațieni și bosnieci	1,723
Germani	23,597
Ovrei	18,759
Italiani	2,170
Poloni	37,499
Români	4,172
Ruteni	9,819
Slovaci	34,412
Alții	50

De tot: 206,011

Dela 1861 au emigrat din Austro-Ungaria cu toții $1\frac{1}{2}$ milion.

Eată o statistică despre toate statele :

	1902.	1903
Austro-Ungaria	171,989	206,011
Belgia	2577	2450
Danemarca	5660	7158
Francia	3117	5578
Germania	28,304	40,086
Grecia	8104	14,090
Italia	178,375	230,622
Olanda	2284	2998
Norvegia	17,484	24,461
Portugalia	5307	9517
România	7196	9310*
Rusia	170,347	136,093
Serbia, Bulgaria	851	1761
Spania	975	2080
Suedia	30,894	46,028
Elveția	2344	3983
Turcia	187	1529
Britania și Irlanda	45,273	67,672
Alte părți	800	1200
Europa întreagă	619,068	814,507
Asia	22,271	29,966
Alte continente	7404	12,573
Total	648,743	857,046

Presă noastră.

„Gazeta de Duminecă“ este titlul unui organ de publicitate ce a apărut în *Șimleul-Silvaniei*. Numărul de probă apărut acum de sfintele sărbători, aduce un articol-program subscris de toți fruntașii sălăgieni, începând cu vicariul Alimpiu Barbolovici, George Pop de Băsești, Andreiu Cosma și terminând cu garda mai tineră.

Organul acesta săptămânal, cu o ilustrațiune, se prezintă bine, e scris în spirit eminent național și îmbrățișează și viața economică a Românilor. Este un semn de înaltă sollicitudine pentru popor, acest organ săptămânal dat de fruntașii d'acolo și nu ne îndoim, că el va și avea o influență bine-făcătoare. Întâiu de toate acest organ va scoate de prin acele părți „Foata Poporului“ care a ajuns organ de exploatare în mâna Sasului Marschall și a unui publicist român — inconștient de ce face!

Dorim fraților sălăgieni succes.

Deputatul dr. Vlad către Slovaci.

Starea Românilor seamănă ca un ou cu celalalt, cu a Slovacilor. Ca și când numai Carpații ar fi icoana suferințelor și a asupririi naționale și economice a poporului, ceea ce suntem noi Români de pe plaiurile de răsărit și miazăzi ale Carpaților, așa sunt și Slovacii sus în nordul țării. De aceea de mult deja s'au cunoscut conducătorii noștri, de mult știm, că același amar îl avem și același este leacul; nu rămâne deci decât pentru leuire să mergem mână în mână cu ei. În nrul din urmă al foaiei lui Milan Hodza „Slovansky Tyzdenik“ din Budapesta, întâlnim un nume cunoscut. În această foaie a scris dl. Dr. Vlad un articol, care va contribui mult la aceea, ca să ne întâlnim și să ne cunoaștem cu Slovacii în interesele comune mai de aproape. Fără obicinuitele fraze secl și umflate, pe lângă cari să mărginea până acum contactul nostru cu ei, dl. dr. Vlad arată punctele, în cari ne întâlnim.

Cu durere vedem — zice dl. Vlad — că la 1867 încoace în viața politică maghiară în care privește naționalitățile a intrat cel mai cras și învâlmășit în locul cumpănirii serioase și bune înțelegerii în toate interesele comune. Pe noi, pe na-

ționalități cade sarcina grea de a arăta nețemeinicia acestei politici și să atragem atențiunea țării înțregi, asupra pericolului care este o urmare naturală a acestei politici greșite, care periclitează interesele țării. Ca să putem duce la îndeplinire această datorie față de patria noastră înainte de toate e lipsă, ca puterile noastre sănătoase și neatinse încă de corupție să le unim, pentru că numai așa putem ajunge în poziția ca să fim factori numeroși și activi“.

Pentru ajungerea acestei ținte zice dl. Vlad, nu e destul accentuarea ideilor naționaliste, ci muncă puternică pentru înaintarea intereselor noastre economice și industriale. Recunoaște și aceea, că până aci puțin s'a făcut în direcțiunea aceasta, că am fost rău organizați, dar arată, că acest drum nou duce cu siguranță la deșteptarea intereselor naționale. Numai faptul că dl. dr. Vlad le-a vorbit Slovacilor, „Poporul Român“ scrie că a făcut efect bun. Aceea ce a zis însă nu e actual numai la Români, ci și la Slovaci și de sigur cuvintele dlui dr. Vlad nu vor rămânea fără efectul dorit.

Arhidieceasa Blajului.

Completarea Capitulului bobian. „Unirea“ scrie: „Vacanța din capitulul bobian pricinuită prin numirea de Episcop a de toți iubitorului Dr. Vasile Hossu, a încetat cu ziua de anul nou. În ziua aceea, foaia oficioasă a publicat autograful Maicătății Sale de dno 12 Dec. prin care se aprobă promoția graduală a canonicului cancelar Dr. Victor Szmigelski de canonic scolastic și a canonicului teolog Dr. Isidor Marcu de canonic cancelar. Tot în aceea zi membrii capitulului bobian, adunați în ședință sub președința Esceleției Sale Mitropolitului a ales de teolog pe directorul cancelariei mitropolitane Prea-onoratul Ștefan Pop, protonotar consistorial și protopop onorar.

Bărbat în vîrsta cea mai frumoasă, care de 21 ani muncește pe cariera destul de grea a administrației bisericești, noul canonic, suntem siguri, că va lucra și pe mai departe cu același zel în interesul sfintei noastre biserici și se va nisui din repuse să pășească pe urmele distinșilor săi antecesorii; are pentru aceasta și cunoștințele de lipsă și voie. Noi îi mai dorim sănătate și forțe depline. „Ștefan Pop s'a născut la 1860 în Șardul-unguresc unde tatăl său, fost preot-protopop din Mihail, era pe atunci preot. A studiat gimnaziul la Blaș, de unde a fost trimis apoi la Seminarul central din Budapesta spre a asculta studiile teologice la universitatea de acolo. După doi ani întrerupe cursurile și din cauza morbului se reîntoarce la Blaș unde le și absolvă la 1882, întrând la oficiul archid. ocupă pe rând postul de notar la esactoratul archid. vice-notar consist secretar la tribunalul matrim. asesor și protonotar consist. și notar capitular. La anul 1900 a fost numit protopop onorar.

Felicităm și noi pe d. St. Pop pentru merita înaintare.

Răsboiul ruso-japonez.

Una mai contradictorie decât alta se pîrîndează depeșele despre răsboiul ruso-japonez și se vede în dosul lor tendința d'a nu se renunța la speranțele păcii. Dar prea mult preocupat ar trebui să fie cine-va, să nu observe contrarietatea vădită dintre declarațiile și faptele diferitelor personaje politice, ambasadori, diplomați etc. După cuvintele lor, atât Japonia cât și Rusia doresc pacea, reprezentanții de ai amînduror puteri vestesc însă inevitabilitatea răsboiului. Pentru-că ce valoare are știrea berlineză, că nota Rusiei este prima, care face concesii înadever esențiale Japoniei, dacă știrile din Tokio unanim vestesc, că concesiiile Rusiei nici pe departe nu satisfac pe japonezi.

În situația asta, așa se vede că silințele engleze și franceze pentru mijlocirea păcii vor suferi naufragiu și dacă Rusia tot mai hesitează a face înadever concesii serioase, cauza principală trebuie s'o vedem în împregiurarea, că dînsa încă nici acum nu este în curat cu atitudinea Chinei. Se accentuiază adică tot mai mult, că China

n'ar rămânea neutră. Rușii trebuie să se împă cu gândul că în momentul, în care vor slobez întâiul obuz, se va mișca și poporul Manduriei. Guvernul chinez înzadar vestește că va rămânea neutră, nu va putea rezista în moment hotărîtor opiniei publice. Ear opinia aceasta este hotărît în contra Rușilor și pe lângă Japonia. Dacă deci Japonezii vor avea destul oficeri pentru, a-i trimite a da instrucție soldaților chinezi, atunci vor căpeta un astfel de ajutor, pe care Rușii de pe acum încă nu-l pot scăpa din combinații. Este foarte probabil că pentru motivul acesta hesitează Rusia și dacă există posibilitatea rezolvării pacifice, atunci în direcția asta de sigur punctul de vedere chinez va fi unul dintre momentele hotărîtoare.

Londra, 9 Ianuarie.

Baronul Benckendorf și Hajashi azi după-ameaz au cercetat în ministerul de externe pe Lansdowne, ministrul de externe. Consfătuirea este viu apreciată în cercurile diplomatice. Lansdowne a mai făcut o ultimă încercare pentru aplanarea pacinică a conflictului dar fără rezultat. Rusia neagă dreptul Japoniei de a interveni în favoarea Chinei. »Central News« vestește că firul pertractărilor între Rusia și Japonia acum s'a rupt și răsboiul este inevitabil.

Philadelphie, 9 Ianuarie.

»Philadelphie Record« vestește: Japonia și-a asigurat opțiunea încrucișătoare turcești, Medsidji. Japonia a supralicitat pe Rusia care a oferit $2\frac{1}{2}$ milioane.

Port-Said, 9 Ianuarie.

Incrucișătorul englez Diana, a plecat cu un ordin sigilat în Asia orientală.

New-York, 9 Ianuarie.

»Tribuna« din New-York în articol de fond propune, că afacerea ruso-japoneză trebuie transpusă arbitrului din Haaga. După-cum se vestește, se atribue oare care importanță acestui articol, pentru-că se crede a fi inspirat de Roosevelt. Numitului ziar, i-se depeșează, că președintele Roosevelt, nu vrea se facă pe intermediatorul în conflictul ruso-japonez.

Paris 10 Ianuar.

Agenția Havas vestește: Guvernul Japoniez trage la îndoiala, că acum de curînd ar pleca vre-o expediție în Corea. Desmintirea asta se pare a indica oare cumva, că nota Rusiei recunoaște deja supremația Japoniei în Corea.

Știri locale.

Sărbătorile Crăciunului, ca în toți anii așa și de astădată, s'au serbat în catedrala din Arad cu mare pompă. În ziua de Crăciun a servit însuși P. S. Sa Episcopul I. I. Pap, asistat de membrii clerului aradan. A ținut d'asemeni o predică în care a îndemnat pe credincioși la dragoste și jertfă pentru așezămintele noastre culturale, în-deosebi pentru susținerea bisericii, cetatea nebiruită a neamului nostru. A făcut apel călduros să contribuie toți la tasul ce se va purta pentru adunarea sumei necesare renovării bisericii catedrale din Arad.

P. S. Sa a vorbit în graiu poporal, să-l înțeleagă toți și întreaga vorbire a făcut o escelentă impresie.

A doua zi de Crăciun a predicat dl. protopop Beleş.

Atât în ziua întâiu cât și a doua a fost un adevărat pelerinagiu la curtea episcopicească: numeroși fruntași s'au dus să felicite de sfintele sărbători pe P. S. Sa.

La rîndul sîu, înaltul prelat a dat în ambele zile de sîrbători masă mare, la care au fost invitați fruntașii români din Arad. În ziua dintîi au fost și toți oficerii români din garnisoana Aradului. Se înțelege, s'au rostit numeroase toaste: P. S. Sa și-a salutat oaspeții ear aceștia au adus omagii înaltului prelat.

La Consistorul plenar ce s'a ținut azi sub presidenția P. S. Sale Episcopului I. I. Pap, au luat parte protopopii C. Gurban, G. Popovici, P. Miulescu, V. Beles, preoții Traian Vașian, Traian Magier, Dionisie Popovici, Crăciunescu, ear dintre membrii mirenii Em. Ungureanu, G. Feier, P. Truța, G. Lazar, G. Purcariu, G. Serb, Dr. T. Oprean, Aug. Boțoc, Russu Șirianu și Dr. Aurel Cosma.

În seara de Sân Vasilie, cu prilejul petrecerii ce se va da în otelul Central din Arad, corul Reuniunii de cântări din Arad va delecta publicul cu executarea mai multor piese drăgălașe.

Din străinătate.

— **Regele Angliei la împăratul Wilhelm II.** Se depeșează din Londra: Agenția ziarului „Truth“ află, că regele Edward VII al Angliei a hotărît să nu meargă în anul acesta nici la St. Petersburg, nici la Stockholm, ci numai la Berlin, spre a face vizită împăratului Wilhelm II. Mulți se mirau, că regele Edward VII în anul trecut după ce a făcut vizita împăratului nostru Francisc Iosif I. la Viena, nu a reintors vizita și împăratului Wilhelm, care îi făcuse deja vizită la Londra, ci a amănat această datorie pe anul 1904. Cercurile bine informate cred că regele Edward așteaptă cu vizita până când va trece atât timp, cât a trecut dela vizita lui de mai înainte, până la vizita lui Wilhelm II la Londra. Se crede, că Edward va mai face vizită regelui Greciei și al Daniei, dar aceste vizite nu vor avea de cât un caracter privat, ear nu oficios.

— **Din viața reginei Draga.** Eată ce povestește o fostă damă de onoare a reginei Draga despre felul în care s'a întâmplat logodirea decedatului rege al Serbiei, Alexandru Obrenović, cu Draga Mașina: Când veduva-inginerului Mașin observă, că ministru Genciei, care a fost tot-d'una contra căsătoriei regelui cu Draga, o persecută, a fugit la o mătușe a ei, ear la locuință și a lăsat pe frate-său Nicodem Lunyevița, zicîndu-și să nu-o tradeze, unde s'a dus. Într-o zi veni acolo regele Alexandru cu adjutantul său militar, colonelul Popovici, și găsind pe Lunyevița îl salută cu cuvintele: „Să dea D-zeu bună vreme, cumnate! Unde 'i Draga?“ Lunyevița mai întăi nu voi să spună, dar la porunca și stăruința lui Alexandru îi spuse, că a fugit la mătușe-sa de frica lui Genciei. După aceea se puse în trăsura regală, ce aștepta înaintea casei și în-curînd se reintoarse cu Draga. Cât veni Draga, Alexandru îi ceru mîna fără mare ceremonie. Întăi Draga nu se învoi la căsătorie, dar în sfîrșit zise „da“. Atunci o duseră la conac și se serbă foarte simplu logodirea.

Deputat german alungat din Franca. Se scrie din Paris: Deputatul din Reichstagul german Delsor, care a voit să țină adunare socialistă în Luneville, a fost somat de prefectura din Nancy, să părăsească Franca. Delsor voia să protesteze contra închiderii unei capele. Fiind-că prefectul departamentului Moselle credea, că Delsor țintește cu vorbirea sa contra Iegei congregației, a făcut pași pentru îndepărtarea lui Delsor. Ziarele naționaliste atacă violent guvernul francez din cauza alungării deputatului Delsor, pe când cele radicale aprobă această faptă a guvernului.

— **Expediția lui Nordenskjöld.** Vaporul „Tijuca“ a sosit nu de mult în Hamburg cu membrii expediției lui Nordenskjöld. Privitor la această expediție marele ziar englez „Times“

publică din peana unui reporter, care a intervievat pe conducătorul însemnatei expediții, Otto Nordenskjöld, următoarele:

Părăsii pentru ultima dată vaporul „Antarktik“ înainte cu 2 ani, în Februarie 1901. Plecarăm spre insulele *Seymour* și atunci nici nu credeam, că timp de 2 ani nu vom întâlni ființă omenească și nu vom mai vedea scumpul nostru vapor „Antarktik“. După ce ne-am instalat pe insulele *Seymour*, am hotărît să facem o excursie în golful *Admiral*. Dar vînturile reci și tari ne siliră să dăm la-o parte acest plan.

Chiar și în Iunie era 22—32 Celsius. Earna am petrecut-o în colibe, pe care le încălzeam cu grăsimi de focă. În Septembrie m'am suit cu încă două pe o sanie și plecarăm. Până în 10 Octombrie avurăm timp frumos dar în 21 al numitei luni tempesta și frigul mare ne siliră să plecăm spre casă, unde am sosit în 7 Noembrie. În Decembrie mai făcurăm o excursie cu scopuri geologice. Despre soarta vaporului nostru „Antarktik“ nu auziserăm de-cât atunci, când vaporul de răsbolii „Uruguay“ ne salvă, în 8 Noembrie 1903. Când mă despărșisem de vaporul „Antarktik“ am lăsat acolo de șef pe doctorul *Andersohn*, care începînd a fi neliniștit, plecă pe la sfîrșitul lunii Decembrie din 1902 cu două matrozi spre insulele *Seymour*, ca să ne caute. Dar trecură luni și nici nu ne regăsiră, și nici nu mai se putură reintoarce la „Antarktik“. Sosind earna își făcură o colibă din peatră și zăpadă, unde au trăit aproape un an nutrindu-se numai cu carne de focă și piguin. Ne am întâlnit cu ei în 15 Octombrie 1903. Când fregata „Uruguay“ ne scăpă dela moarte pierdusem deja ori-ce speranță pentru a vedea pe ceilalți membrii ai expediției și ne gîndeam să ne aprovizionăm din nou cu untură de focă. Toamă ne pregăte m să ne imbarcăm pe „Uruguay“, când acei căi-va căini, cari ne mai rămăseseră, începură să latre. Soseau adică ceilalți însoțitori. Ei ne povețiră că vaporul „Antarktik“ ajungînd între sloi de gheață a primit așa vătămări, în-cât s'a enfundat. Cea-ce s'a putut scăpa de pe vapor a fost dus la insula *Paulet* unde au petrecut earna în colibe. Atunci s'a întîmplat, că marinarul *Wenesgraat* a murit. Ei se întăriră cu noi toamă atunci, când era să plecăm spre *Europa*.

Rugăm pe abonenții noștri să binevoiască a plăti prețul abonamentului pe 1904 chiar de p'acum, ca astfel să nu fie îngrămădeală la anul nou și să sufere apoi regulata espediare a ziarului.

Dela 1 Ianuarie v. 1904 începem adică cu desevîrșire altă, nouă regulă, în privința administrației ziarului, regulă care ne oprește să trimitem ziarul și celor cari n'au plătit înainte prețul abonamentului.

Atragem deci de p'acum luarea aminte a abonenților și prietenilor noștri, și-i rugăm ca în interesul regulatei espedieri să grăbească și să trimită cât mai iute prețul abonamentului.

Administrația.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Ianuarie n. 1904.

— **Atragem atenția cititorilor noștri asupra foiletonului a cărui publicare o începem azi.** „In luncă“ este nu numai o dulce idilă, dar și cea mai recentă operă literară a marelui scriitor *Carmen Sylva*, care deși a implinit zilele aceste 60 ani, continuă însă a scrie cu o căldură și vervă de admirat

— **O broșură de sensație** a apărut la Paris din peana lui Henry René. Sub titlul „Questions d'Autriche-Hongrie“ escelentul publicist tratează situația celor două state cari compun monarhia noastră. Și fiind-că despre naționalități tratează cu dreptate, presa maghiară este măhnită rău.

Vom reveni.

— **Anchetă.** Pentru elaborarea unui proiect de reformă electorală, se știe, guvernul este decis a ordona o anchetă. După-cum se scrie din Budapesta, contele Tisza peste câteva zile va și convoca această anchetă și va invita-o să se apuce de lucru.

— **Instalări de fișpani.** La 11 și 12 Ian. n. cinci comitate își vor instala fișpanii, ș'anume: Gillányi Imre va fi instalat în comitatul Sáros, Kolozsváry József la Veszprém, contele Bethlen Pál la Solnoc-Dobâca, Kaizler Gusztáv la Selagiu ear Domahidy Elemér la Hajdu.

— **Nou inginer român.** Anunțăm cu plăcere ca dl *Lazar Marcel Moldovan*, fratele bunului nostru amic Dr. Silviu Moldovan (advocat în Orăștie) a obținut diploma de inginer de mine la renumita academie din Freiberg (Saxonia). Valorosul tîner s'a întors acum la Băița (Hunedoara), unde va sta până când va câștiga un post potrivit la vre-o întreprindere unde să-și valorizeze știința și talentul.

Cum știm că sunt și Români cari au mine, în primul rînd dl *Alexe Pocol* din Bata Mare, nu putem îndestul exprima dorința ca dl *Lazar Marcel Moldovan* s'ajungă aplicat la mine proprietăți românești, unde, fără îndoială, vom avea plăcerea s'auzim despre escelentele-i calități.

— **Răscumpărări de felicitări de anul nou.** Ca răscumpărare a usului de a gratula la anul nou au depus la despărțimentul Timișoara al Asociației spre scopul de a procura cărți de școală pentru copiii săraci dela școlile noastre populare:

Dr. Petru Tegele Timișoara 20 cor., Ioan Teodorovici și Emanuil Ungurianu Timișoara câte 10 cor., Ioan Pepa Buziaș 8 cor., Dr. Traian Șineai Vinga 6 cor., Dr. Enea Nicola Ciacova, Gerasim Sirbu, Belintz, Dr. Aurel Cosma, Costa Maniu Timișoara câte 5 cor., Dr. Valeriu Mezin Mehala 5 cor., Dr. Iuliu Coste și Ioan Pinciu Ciacova, Cornel Teaha Liget, — Vicențiu Pop Jebel câte 4 cor., — Nicolae Groza Sănmihaiul român, Gavriil Selegianu Elisabetin și Dimitrie Popoviciu Budintz câte 3 cor., Terențiu Bugariu, Dr. Lucian Georgevici, Romulus Cărăbaș, Petru Ionașiu, Dimitrie Vancu, Arcadie Oprean, Dr. George Adam, Ioan Miculescu, Ioan Bandu și Alexandru Miula Timișoara, Ioan Ionescu, Vasilie Ciuta și Danila Loichitia Jebel, Victor Russu Uftin, Ana Ciocoi Vucova, Paul Iancu Obad, Romul Seceșian Ietar, Teodor Cioloca Șipet, Alexandru Popovici, Secusigi, Teodor Ioaneș Bencecul român, Nicolau Popa Foeni și Grigorie Nicolaevici Liget câte 2 cor., Grigorie Paliciu, Jebel, Avram Ciocoi Vucova, Petru Bandu Obad, Emil Grozda, Emil Mihai și Ioan Lenger Timișoara și Nicolae Danciu Jebel câte 1 cor.

— **Afacere de onoare.** Sămbătă când dl Vlad și-a dezvoltat interpelațiunile în Dietă, un deputat cu numele *Kiss Ernő* și-a permis o întrerupere badărană, zicînd că a fost brav sibi-rul din Ilia, despre care Vlad arătase ce calcări de lege nerușinate a făcut. Firește Vlad nu putea lăsa neonorată această întrerupere, care alifel aruncă deplină lumină asupra culturii ce împodobește pe *Kiss Ernő* și i-a ripostat: „Atunci și D-Ta ești un brav domn“. Pentru exprimarea asta, după terminarea ședinței, bravul *Kiss Ernő* a cerut prin martorii săi *Maráthy László* și *Hammersberg László*, explicații dela Vlad, care a declarat că n'a vrut să insulte pe nimeni personal. Cu asta afacerea s'a declarat aplanată.

— **Cartofori vestiti.** Foile ungurești vestesc, că deputatul în Dietă *Szcelláry György* a câștigat dela tînerul nabab *Dungyerszky* 300.000 coroane. Jocul a ținut 2 zile. În ziua întăi *Szcelláry* a câștigat 180.000 în a doua 120.000 cor. Familia *Dungyerszky* întăi nu a voit să plătească datoria tînerului, zicînd, că e tare nervos și nu a jucat bine. Dar *Szcelláry* a început să amenințe spunînd că va face cunoscut purtarea tînerului *Dungyerszky* regimentului de ulani, unde *Dungyerszky* servește ca oficer

Familia lui Tițian.

Oamenii de geniu preocupă și interesează în decursul veacurilor generațiile ce se succed. Pe lângă operele nemuritoare de pînă, marmură ori vers — în cari și-au intrupat gândirile cele mai înalte și simțirile cele mai adînci, de cari se interesează lumea cu o sete sufletească de neînchipuit, o faptă din viața lor privată cât de neînsemnată, pasionează pe urmași. Viața privată pasionează mai mult chiar decât opera, căci în operă se reflectează, Țce e drept esența sufletească a cugetătorului sau artistului, în viața privată însă găsești adevăratul caracter al lui. Apoi astăzi e stabilit că opera nu este decât rezultatul educațiunii, mediului, temperamentului artistului.

Descoperirea memoriului fratelui lui Tițian, aduce o nouă lumină în viața marelui pictor. Ziarul francez »Le Temps« revelează aceasta.

Până acum nu se știa nimic pozitiv despre viața intimă a lui Tițian. Nu existau decât câte-va conjecturi de ale contemporanilor săi. Se știa că nemuritorul Tițian avea 3 copii: 2 băieți și o fată cari au trăit mai mult. Dar nu se știa pozitiv dacă erau sau nu legitimi. Chestiunea se lămurește acum. Savantul Gustave Ludwig a descoperit memoriile fratelui propriu al lui Tițian.

Din memoriile acestea, comunicate și institutului de științe, arte și litere din Veneția, rezultă că Tițian a fost însurat legitim și că a avut 4 copii în loc de 3.

Nevasta lui nu era de o condițiune înaltă.

Fiică de bărbier chirurg, care exercita în satul său Peraulo, lângă Veneția, meseria sa, soția lui Tițian purta numele de Cecilia. Cecilia părăsise din fragedă tinerețe familia pentru a intra în orașul strălucit al Dogilor.

La 1519 e în serviciul pictorului. În calitate de serva padrona, Cecilia are un rol echivoc pe lângă Tițian. Naște doi copii: Pomponio și Orazio Veceli. Situația lor nu s'ar fi schimbat întru nimic, poate, dacă nu intervenea o împrejurare.

La 1529 Cecilia se îmbolnăvește. Medicii au desperat. Atunci, marele pictor Tițian a voit să-și reguleze situația.

În scopul acesta s'a adresat fratelui său Francesco care și-a exprimat mirarea că nu-și regulase deja situațiunea până atunci, armonia casnică fiind perfectă. Tițian, în fața morții Ceciliei, trece dela vorbe la fapte. În consecință, pe când fratele său alerga după preotul enoriei, Tițian alerga întru căutarea a două amici care să-i servească de martori. A găsit un argintar Nicolo, și un tapițer Silvestro.

În fața lor căsătoria se face cu obicinuita ceremonie și solemnitate.

Muribunda se face bine. Mulțumirea sufletească, pe de o parte, efectul doctoriilor pe de alta, o readuc la viață.

Naște două fete, dintre cari una a murit la naștere. A doua, Lavinia, învață pictura și o practică mai târziu Lavinia era de o frumusețe clasică. A servit drept model tatălui său pentru două portrete celebre.

Mai târziu a fost măritată.

Memoriile lui Francesco nu pomenesc nimic însă despre vieța ei de mai târziu nici dacă a avut sau nu copii.

FELURIMI.

O... idilă într'un spital. — În capela bisericii Sf. Ștefan din Viena, s'a celebrat zilele acestea căsătoria consilierului aulic Iosef Weinlechner, celebrul profesor de patologie internă la Universitatea din Viena, cu d-ra Rosa Stinner, una din bolnavele faimosului doctor.

Trebue adăogat că profesorul Weinlechner e în vîrstă de 72 ani, pe când nevastă-sa nu numără decât 32.

Textul invitațiilor la încoronarea regelui Angliei. — Regele Eduard VII trebuia să iscălească chiar cu mâna lui toate invitațiile la încoronare și a avut pentru aceasta multe zile de lucru.

Forma invitațiilor e la fel cu aceea dela încoronarea reginei Victoria, în Iunie 1838. Iată invitația pentru membrii din Camera pairilor:

»Fidelule și iubitele vîr«. Noi te salutăm și-ți comunicăm că la 26 Iunie e ziua fixată pentru încoronarea noastră.

»Prezenta servește spre a vă ruga și a vă recomanda de a interveni personal cu d-na contesă soția voastră (nici o scuză nu va justifica refuzul la solemnitate) cu acele forme cari se cuvin rangului vostru, spre a fi gata amîndouă să faceți acele servicii cari vi-s'ar cere.

»De aceea cred că nu veți lipsi și vă trimetem un adio din toată inima«.

Operatia suferită de o leoaică. Frumoasa leoaică „Lea“ din menageria Viano, care se află la Reggio Emilia (Italia) suferea de o cataractă la ochiul drept.

Proprietarul menageriei hotărî să o supue la operație.

Deunăzi dimineța, în menagerie, în fața unor colegi și amici veniți din multe părți ale Italiei, doctorul Firelli, specialist în boalele de ochi, operă leoaica.

Înainte de operație, leoaica fusese legată cu funii de piele și redusă în neputință de a face cea mai mică mișcare.

Apoi doctorul a intrat în cușca ei și în câte-va minute operația fu terminată.

Cataracta, care avea forma unui disc de două centimetri diametru, fu bine estrasă.

După aceea leoaica fu deslegată și atunci începu să dea semne de furie, scoțînd niște urlete teribile.

Economie.

Arad, 11 Ianuarie.

Revista pieței de cereale. Vremea a fost uscată și aspră și sub influența ei și a notărilor urcate americane, afacerile de bucate s'au îmbunătățit și la noi prețurile s'au urcat cu 10—20 fil.

În grâu oferta a fost mai mică și la piața de săptămîna încă s'a adus mai puțin. Grâu de prima calitate a fost plătit cu 7 cor. 35 fil.—7 cor. 50 fil., calitate slabă cu 7 coroane și 7 cor. 20 filerî.

Prețul secarei s'a îmbunătățit cu 5 coroane 10 filerî.

Orzul a trecut foarte puțin.

Ovăsul a crescut cu câte 5 cor. 10 filerî în preț. S'a trecut 1000—1500 mm. cu câte 4 cor. 95 filerî și 5 cor. 50 filerî chila.

Porumbul a rămas neschimbat în preț. S'a trecut 3—4000 mm. cu câte 4 cor. 50 fil. și 4 cor. 60 fil. per chilo.

Rîutate ori nepricepere. Ni-se scrie din Siria, că reprezentanța comunală de acolo a decis în anul trecut a procura câțiva tauri sivițerani de prăsilă. Comitatul însă, n'a aprobat hotărîrea reprezentanței, pe motivul că prin încrucișarea soiurilor, se produce degenerare, deși reprezentanța a declarat, că taurii aceștia vor fi folosiți numai pentru prăsila soiului sivițer și nu

și a celui maghiar și că spre scopul acestor vor și separa cirezile vacilor. Nu știm este pricepere la mijloc ori rîutate, ca Români să poată avea vite frumoase.

Inregistrarea firmei. Tribunalul comerțului nu este îndreptățit a da partidelor directive cu privire la modul cum este admisă înregistrarea firmei. (Tabla reg. din B.-Pesta Nr. 3306/903).

Insotirile de credit satești sistem Raiffeisen înființate de comitetul Reuniunii române agricole din comit. Sibiiului, sunt în număr de 10, anume în comunele: Roșia-săsească, Aciliu, Mohu, Pănuț-român, Veștem, Ilimbav, Loman, Apoldu român, Rechita și Bungard.

Scărițare din dare pentru datoriile intabulate. Celor cari au pe averea nemisătoare datori intabulate, legea le dă favorul de a fi scutiți de dări de venit în proporție cu mărimea datoriilor intabulate. Cel cari voesc să fie împărțășii de acest favor, trebue să-și înainteze la primărie cererile de fașiune, cel mult până la 31 Ianuarie s.n. Blanchete se capătă dela primărie gratis.

Cultivarea macrișului. În străinătate cultivă în multe locuri macrișul, căci e foarte căutat. Dl. ministru de agricultură, Tallian B. în părțile de mează-zi ale țării a înființat multe colonii pentru cultivarea macrișului.

Bursa de mărfuri și efecte Budapesta.

Mărfuri:

Cursul din 11 Ianuarie 1904

per 50 chile

1904 grâu de Aprilie	— — — —	7.94—7.90
„ sîcără	„ — — — —	6.71—6.70
„ ovîs	„ — — — —	5.64—5.60
„ porumb de Maiu	— — — —	5.27—5.25
„ grâu nou de toamnă	— — — —	7.73—7.70

Cursul pieței din Timișoara

— Ianuarie —

Grâu: 75 chlgr. prețul per mm.	—	7.05—7.00
„ 76	„	7.15—7.10
„ 77	„	7.25—7.20
Sîcără	—	5.75—5.70
Orz	—	5.10—5.05
Ovîs	—	4.75—4.70
Ovîs ciuruit	—	5.00—5.00
Porumb nou	—	4.55—4.50

ULTIME ȘTIRI.

† **Andrieu Balteș.** Sibiu, 10 Ianuarie. **Andrieu Balteș a încetat din viață** și înmormîntarea se va face Marți.

Se caută

o calfă

în bransa manufacturei la societatea comercială pe acții »Consum« în Blaj. Reflectanți să se adreseze direcțiunii »Consumului« în Blaj. 104 1—1

Avis.

Un adjunct cu calificăție notarială cere aplicație în vre-o cancelarie notarială.

Corespondări: Beiuș, poste restante

Nr. 10. 105 1—1

Imprumuturi de bani

mijlocește pe seama

comersanților de sine stătători, meseriașilor

mai departe

funcționarilor și învățătorilor rurali.

Agentul Găspăr Soma în Arad Bocskai tér 3.

În scrisori să se pună și marcă pentru răspuns.

Editor proprietar: Ioan Russu Șirianu

GELTER I.

giuvăe giu
ARAD.

Piata Andrassy Nr. 14,
Numărul telefonului 135.

Planuri si preliminarare de spese se vorse gratuit

KÖTTELES IMRE,

măsar de edificii, mobile și portavuri.
ARAD, strada Szent Pál Nr. 8.
Primește tot felul de lucrări noi și reparaturi ce se
țin de bransa de măsar de clădiri, mobile și portavuri; între
alt-le aranjamente complete de birouri, cancelarii, odăi
și bucătării; aranjamente de biserici și școli în silurile
și după ori-ce plan sau desen dat.

Prețuri moderate
— Esecutie solidă pe lângă garanție. —
La lucrări pe samă de biserici și
comune prețuri scăzute.

Planuri si preliminarare de spese servosor g atuit

Lucrare esecuta, prețuri favorabile

KOPETKÓ KÁROLY junior.

ARAD, Strada Templom, palatul Minoaiților.

Pentru comoditatea publicului cumpărător cu în vedere din 1 Decembrie 1903, în localitățile spațioasei mele prăvălii, am deslus o secție osebta

Bazarul de Anul nou

în care sunt expuse spre vânzare resturi de țesături, parchet și creton, pe care le pun cu jumătate preț la dispoziția On. public cumpărător.

Kopetkó Károly jun.,

ARAD,
Strada Templom, palatul Minoriiilor.

SEIDEL OTTO,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

Execut ori-ce fel de chipiu mi-
litari, postav financiar pentru pompieri,
pentru preoți și civili, calitate bună,
preț moderat.

Representanța institutului de împrumuturi ipotecare din Sibiu — pentru comitatete, Arad, Cianad, Timiș și Toront — am primit-o cu încredere, că pentru mijlocirea de împrumuturi clienților care mi-se adresează cu încredere, nici eu nici institutul să nu socotim nici un fel de taxă. Recomand împrumuturi cu replatire în anuități pe

pământuri PE CASE

în orașe situate la loc bun și care aduc venit sigur, pe lângă următoarele condițiuni:

4 ⁰ / ₀	interese replăt	bil în 20	an
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	”	”	40 ¹ / ₂ ”
4 ¹ / ₄ ⁰ / ₀	”	”	35 ”
5 ⁰ / ₀	”	”	30 ”

Capitalul cu interese cu tot se replătește în rate egale semestriale.

Împrumutul să vază în bani gata. Institutul face și conversiuni de împrumuturi cu interese mai mari.

Spesele de în și destabulare la comitate în sat, Oferte de împrumuturi primește și serveste cu orice fel de informațiuni cu plăcere.

Către

BERGER JÓZSEF 58 6—52

Arad, Piața Andrassy Nr. 8, în față cu biserica minorităților

DESCHIDERE DE PRĂVĂLIE.

Avem onoare a atrage atenția binevoitoare a damelor din loc și provincie la

atelierul de modă pentru dame

ce-am deschis tocmai acum și am provezut conform cerințelor moderne, în

ARAD, strada Deák Ferencz n-rul 7.

unde confecționăm, după fașon modern. **jachete, mantale de călătorit, haine pentru casă și stradă,** precum și tot felul de haine pentru **copii,** frumos și pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Rugându-ne pentru sprijinul prea st. dame, semnăm cu deos. simă

Kaiser Ferencz și soțul,
croitor de dame.

1055 23—30

In atențiunea damelor.

Care dorește să-și procure cu prețuri **colosal de reduse** materie bună de vestimente, borcheturi, pânzeturile de spălat și cearș furi de iarnă să nu intrelase a visita magazinul ocașional al lui

Hoffmann Sándor

unde resturi se pot căpata în prețuri aproape de jumătate, iar alte haine de iarnă în prețuri foarte favorabile.

HOFFMANN SÁNDOR, în colțul pieții Libertății,

Edificiul Teatrului.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 10.

1040 szám. 1903 vhtó.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a M. Radnai kir. törvénysz. 1903 évi N. 611 számú végzése következtében Dr. Ispravnik Sz. aradi ügyvéd által képviselt Szabadhelyi gör. kel. rom. egyház vára Grozdi Petru és társa ellen 167 kor. 92 f. s jár. erejéig 1899. február hó 19-én fogantatott biztosítási végrehajtás útján lefogl. és 694 k 82 fr. becsült következő ingóságok, u. m.: Grozdi Petru házában elmozdítható fa épületek és egyéb ingaságok Grozdi Leopold lakásán Koasi 6 drb malacz nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek m. radnai kir. járásbíróság 1903-ik évi V. számú végzése folytán 167 kor. 92 fill. ennek 1895 évi szeptember hó napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 20 kor. filléren bírólag már megállapított költségek erejéig Grozdi Petru Grozdi Leontin szabadhelyi lakásaikon leendő eszközösére 1904. január hó 12-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kintüzetik ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szűk esetben becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le akarják venni, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés 1881. évi LX. t.-cz 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M. Radna 1903 évi december hó 29-án.

Smikál János

103 1—1

kir. bir. végrehajtó

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior.

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincie se efectuează prompt și punctual. — Lucru bun și solid! Prețuri moderate!

Serviciu punctual! 1045 61—

Diplomă de argint 1885. Budapesta.

Telefon (pentru oraș și comitat) Nr. 387

BRAUN N. A.

deposit de culori.

Arad, piața Boros Béni Nr. 10.

Mare deposit de firmis, culori de ulei fabricat propriu, culori pentru vopsirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a. toate de prima calitate.

— Comandele din provincie se

1034 80— efectuează prompt și solid —

— Pachetarea gratuit. —

Cel mai ieftin izvor de cumpărare din Arad.

Juvaericele,

bucăți de aur și argint (frante)

bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte. 1005 101—

Deutsch Izidor,

clășornicar și juvaeriu

Arad, strada Templului.

— Telefon n-rul 438 —